

Doç. Dr. Filiz Karaosmanoğlu :

“Enerji, tarımı rüya yada

- Geçen yıl sizinle yaptığımız bir söyleşide biyoyakıtların önemini vurgulamıştınız. Bu konudaki çabalarınız olumlu sonuçlar vermeye başladı mı?

- Bildiğiniz gibi biyodizel, en son Aralık 2003'te çıkan Petrol Piyasası Kanunu içinde yer aldı. Türk Petrol Kanunu'nda ilk kez biyodizel ve biyoetanol akaryakıtla harmanlanabilir bir ürün olarak tanımlandı.

- Bu tanımın yasaya girmesi sizin çalışmalarınız sonucunda gerçekleşti...

- Estağfurullah. Ben, durumdan görev çıkartma mantığıyla, epeyce bir gayret içine giriyordum ama Anka-

ra'nın da bürokratları ve teknokratları var. Burada, adını saygıyla anmak istiyorum; Enerji Bakanı Dr. Hilmi Güler, konuya önem verdi ve bu konuyu icraatları arasına soktu. Teknik işlemler ve yasallaşma işlemlerinin hızlanmasına neden oldu. Biyoetanol piyasada benzine katılan bir ürün, biyodizel ise hem kendisi doğrudan yakıt olarak kullanılabilir hem de dizel yakıtıyla karıştırılabilir. Yasada da yer aldı.

- Yasa kullanıcılara nasıl bir yenilik getirecek?

- Yasanın şöyle bir özel durumu var. Eğer biyodizel ve biyoetanol yerli tarım ürünlerinden üretilirse, vergi-

den muaf bir teşvik ürünü olarak tanımlanıyor. Yani biz biyodizel ve bioetanol konusundaki eğilimin en doğru ve teşvik edicisini yakaladık. Daha sonra bu ilgili yönetmeliklerin hazırlanması, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nda sürdü. İlk yönetmelik çıktı, bu yönetmelikte de bir yenilik getirildi. Biyodizel, kendi başına bir akaryakıt olarak tanımlandı.

Şimdi Enerji Piyasası Kurulu'nda sektöre ilişkin teknik kriterlerin belirlenmesi konusunda taslak hazırlama çalışması sürüyor. Burada biyodizelin sektördeki durumu tanımlanacak. Bu yasa da yakın bir zamanda çıkacak.

- Biyoyakıtın avantajlarından bahseder misiniz?

- Biyoyakıt kullanımında biyodizel ve bioetanol önemli bir yer tutacak. Biyodizel önemli bir katkı. Niçin? Petrol kökenli motorinin kükürtünü düşüreceğim derken yağlama yağı özelliği azalıyor. Bu motor için istenmeyen bir durum. Buna karşın uygun bir katkı, hem yağlama özelliğine pozitif etki yapacak hem kükürtü artırmayacak hem de motor performansını olumlu etkileyecek... Bilinen tek en iyi çözüm biyodizel katkıları. Bu da biyodizeli yakıt sektöründe önemli bir konuma getirdi.

kıta kullanımı çok avantajlıdır. Partikül emisyonu hemen hemen sıfıra yakındır. Ayrıca bildiğiniz gibi jeneratörler gürültülü çalışan makinelerdir. Biyodizel kullanımında gürültü kirliliğinde belirli bir azalma söz konusudur. Tarımsal alanlarda yakıtın, üretildiği yerlerde jeneratörlerle elektrik üretilmesi çiftlikler için bir avantaj olacaktır.

- Bu yakıtın kullanılabilirliği konusunda neler söyleyebiliriz?

- Türkiye'de biyodizelin durumunu incelediğiniz vakit biyodizel ham bitkisel yağlardan elde edildiği gibi kullanılmış bitkisel yağlardan da üretilir. Ülkemizde bitkisel yağ üretim-tüketiminde bir açık bulunmaktadır. Bu nedenle atık bitkisel yağların değerlendirilmesi ve sonrasında biyodizel üreticilerinin kendi enerji tarımını yaparak biyodizel üretim yöntemlerini kullanmaları yararlı olacaktır.

- Dünyadaki uygulamaları nasıl sonuç verdi?

- Üç yıl önce Almanya'da kayda değer biyodizel yakıt üretimi yoktu. Ama Almanya önce enerji tarımını planladı ve kanola ekmeye karar verdi. Başarılı kanola ekimi yaptıktan sonra belli yerlerde üretim tesisleri kurdu. Şimdi benzin istasyonlarında başarıyla satılmaktadır.

**“21. yüzyıl biyoteknoloji yüzyılıdır.
Atıktan ürün elde etme yüzyılıdır.
Atıkta bir servet gizlidir.
Atıklar değerlendirilmeli.
Hem çevre sorunu olmamalı
hem de insana yararlı ürünlere
dönüştürülmelidir”**

ütopya değil”

- Yasanın işlerliğe girmesinden sonra önemi daha da artacaktır sanırım.

- Şimdi ilgili yasa yakıt üretimini teşvik ediyor. Artık Türk girişimcilerine enerji tarımını yapmak ve kendi yakıtlarını üretmek düşüyor.

- Jeneratörlerde biyodizel yakıt kullanımı ne gibi yararlar sağlıyor?

- Jeneratörler, küçük, orta ve büyük ölçekli olabilir. Küçük ve orta ölçekliler kapalı yerlerde yada evlerde kullanılabilir. Bu tip bir jeneratörün kükürtsüz bir ya-

- Biyoyakıtlar Türkiye için neden önemli?

- Bunların hepsi Türkiye için çok önemli. Çünkü biyodizel, yerli tarım ürünlerinden elde edildiği için bizim olan, çevre dostu bir yakıt olacak. Yeni nesil dizel taşıtları, düşük kükürtlü dizel yakıt kullanımını gerektiriyor. Hem bu motorların çalışmaları gereği, hem çevresel kaygılardan dolayı, karbondioksit vergisi ve Avrupa Birliği'ndeki eğilimler nedeniyle Türkiye biyoyakıtların kullanımını 2005'ten 2010'a kadar kademeli olarak artıracak.

- **Biyoyakıt üretiminin Türk ekonomisine katkısı ne boyutta olur?**

- Türkiye üretmesi gereken bir ülke ve tarımda ise gerçek bir üretim beklenmekte. Bildiğiniz gibi petrolün, hemen hemen yüzde 96'sını ithal etmekteyiz. Bizim olan her tür ulusal yakıt ekonomimiz için bir anlam ifade etmektedir. İyi bir biyodizel üreticisi kendi tarım ayağı olan kişidir. Yoksa mevcut ulusal yağ borsasından yağ satın almak zordur. Zaten yasa da yağlı tarım ürünlerinden elde edilen biyodizeli vergiden muaf tutmaktadır. Bunun tek amacı tarımsal istihdamı artırmak, yerli üretimi artırmak bizim olan yakıtı elde etmektir. Böylece bir durumda tarladan son kullanıcıya kadar tarımsal sektörde önemli bir istihdam artışı sağlan-

caktır. Bunun da biyodizelin üretiminin tarımsal üretimini tetikleyeceğine umuyorum.

- **Hangi sektörler için kullanımı düşünüyorsunuz?**

- Biyodizel ve biyoetanol endüstriyel bir üründür. Üretimine bu şe-

kilde bakmak gerekir. Hiçbir zaman bunu gıda sektörü içerisinde değerlendirmeyin. Biyodizel ve biyoetanol enerji sektörüne yönelik bir biyoyakıttır. Resmî makamlar kendilerine düşen görevi yapmışlardır. ➤

İTÜ Öğrencisi Çetinkaya teziyle Uluslararası mükemmellik ödülü aldı

Yanmış yağdan temiz yakıt biyodizel elde edildi

- **Öğrenciniz Merve Çetinkaya'nın çalışmaları medyada geniş bir biçimde yankı buldu. Bu çalışma bakımında bilgi verirmisiniz?**

- Akademik olarak çalışmalarımı yürütürken, devlet kademelerindeki işlemlerin takibini ve denetimini sürdürürken, durumdan görev çıkarma anlamında son araştırma alanım olan biyodizelin jeneratörlerde kullanımı konusunda bir araştırma planladım. Bildiğiniz gibi dizel yakıtının kullanıldığı her yerde biyodizel kullanılabilir, doğası gereği. Literatürde dizel motorlu taşıtlarda bu yakıtın kullanımına ilişkin çalışmalar olmasına karşın jeneratörlerde kullanımına ilişkin bir çalışma yoktu. Ben bu konuyu İTÜ Kimya Mühendisliği Bölümü'nde tez danış-

manlığını yürüttüğüm Merve Çetinkaya'ya tez konusu olarak verdim. Merve çok başarılı bir öğrenciydi. Bu konuda hem literatür çalışması hem teknik çalışmayı çok özene bezene yaptı. Bu çalışmada endüstriden ciddi bir destek aldık. Bildiğiniz gibi üniversitelerdeki olanaklar kısıtlı ama bu bizi kısıtlamıyor.

- **Merve'nin çalışmaları nasıl sonuçlandı?**

- Merve 2004 yılı, Amerikan Yağ Kimyacıları Birliği, ki bu bizim konumuzun en üst kurumudur, endüstriyel ürün hazırlama bölümünde ödüle aday oldu. Merve, yaptığı tez çalışması, bu çalışmadan hazırladığı bildiri ve çok yoğun başarılı özgeçmişleriyle 2004 yılı Amerikan Yağ Kimyacıları Birliği'nin endüstriyel yeni ürün ha-

zırlamada öğrenci mükemmeliyet ödülü'ne layık görüldü. İlk kez bir Türk öğrenci ve bir Türk üniversitesinden öğrenciye EOCE ödülü verdi. Tabii bundan ben ayrı bir gurur duydum. Bir kere öğrencimin başansı beni gururlandırdı. İlk kez, tez sonuçları, Merve'nin ve benim isimle teknik literatüre verildi.

- **Dünya literatüründen mi bahsediyoruz?**

- Evet. İlk kez bir Türk üniversitesinin aldığı ödülü, İTÜ öğrencisinin alması beni ayrıca gururlandırıyor. Mayıs ayında Cincinnati'ye gittik. Resmî törenle ödülü teslim aldık. Hatta törende Türk kökenli ABD vatandaşı bilim adamları vardı, gözlerinin dolduğunu gördüm, bizlerin yanısıra. Bu tabii bizi çok onurlandırdı. Da-

Yakıt, teşvik edici bir şekilde yönetmeliklerde yer almıştır. Artık Anadolu'ya kendi enerji tarımını yapma görevi düşmektedir. Bu bir rüya yada ütopya değil dünyada başarılı uygulamaları vardır. Avrupa'da birçok çiftlik enerji satın almaz. Dışarıya enerji satar.

- İklim olarak Türkiye elverişli mi?

- İklim olarak Türkiye çok elverişli. Türkiye şanslı bir iklime ve flora-ya sahip. Pek çok yağlı tohum bitkisinin yetişmesine olanak var. Yaz ve kış bitkileri ekilebilir. Özellikle biyodizel için önemli olan kanola adlı bitki Türkiye'nin her yerinde yetişebilir. Avrupa bu bitkilerin yetişmesi için devletçe destek vermekte. Giderek artan bir yerli tohum ekimi var. İlerde bu düzey daha da gelişecek.

ha sonra Anadolu Ajansı'nın haberlerinin ardından konu, medyada çok ilgi gördü, bundan kıvanç duyduk. Merve'nin aldığı ödül, üniversitemizin adı da kullanılarak pek çok gazetede manşet oldu. TV'lerde yayımlandı.

- Merve için nasıl bir gelecek öngörüyorsunuz?

- Merve çalışmasına çok emek verdi. Her aşamasında yoğun emek sarfetti. Hem dizel motor testi yapmak hem jeneratör testi yaparak, laboratuvar ölçüğünde, pilot ölçüde, endüstriyel ölçüde biyodizel yapmak çok zordur. Biyodizelin özelliklerini tanımladı. Merve kısa bir süre araştırma amaçlı ABD üniversitelerine gitti. Kendisi zaten Amerikan ekolü öğrencisidir. Robert Kolej mezunudur. Bir radyo canlı bağlantısında Merve'yi dinlerken gözlerim doldu. Sunucu Merve'nin beyin göçü konusunda ne düşündüğünü sordu. Dedi ki: "İnsan gitmeli, dışarda bilgileri öğrenmeli ve vatanına geri dönmeli". Onu pırl pırl bir gelecek bekliyor.

- Merve'nin projesini kimya

- Yılda birkaç hasat olabilir mi?

- Olabilir. Romanya, kanola'yı üç sezonda ekebiliyor. Biz henüz sadece kış tipini bir kez ekebiliyoruz. Türkiye'ye uyumu bu şekilde sağlandı ama üzerinde çalışmalar yapılabilir. Türkiye'de benzeri, kanola, ayçiçek, soya gibi yağlı tohum bitkilerinin üretimi rahatlıkla yapılabilir. Kanola ikinci ürün olarak ekilebilir.

- Atıkların değerlendirilmesi konusunda ne düşünüyorsunuz?

- 21. yüzyıl biyoteknoloji yüzyılıdır. Atıktan ürün elde etme yüzyılıdır. Atıkta bir servet gizlidir. Atıklar değerlendirilmeli. Hem çevre sorunu olmamalı hem de insana yararlı ürünlere dönüştürülmelidir. Günümüzde endüstrinin gelişimiyle birlikte petrol, doğalgaz, kömür gi-

konusunda uzman olmayanların anlayacağı dilde açıklar mısınız?

- Bitkisel yağlar bildiğiniz gibi yemeklik amaçlı kullanıldıktan sonra, atık bitkisel yağa dönüşür. Atık bitkisel yağlar Çevre ve Orman Bakanlıklarının ilgili yönetmelikleri gereği lisanslı firmalarca toplanmaktadır ve bu ciddi bir potansiyel oluşturmaktadır. Dünyada atıksal ürün artık atıksal enerjiye dönüştürülmektedir. Yani atıklarımızda ulusal bir servet yatmaktadır. Merve tez çalışmasında, kullanılmış yemeklik yağlardan biyodizel üretti. Yani başlangıç noktasında da çevreci bir yaklaşımımız vardı. Daha sonra ürettiği biyodizelin standart dizel yakıt özelliklerini belirledi ve gerçek bir jeneratör motorunda testi yapıldı ve başarıya ulaştı. Bu çalışmaların sonunda şu sonuca ulaştık: Bir atıktan çevre dostu bir yöntemle çevre dostu bir yakıt üretilmiş ve sonuçta doğrudan endüstriyel kullanıma iletilmiştir. Bazı yerlerde elektrik kullanımında jeneratörler yaşamın ayrılmaz par-

bi oduna dayalı ürünlerle endüstriyel ürünler elde edebiliyoruz. Ama son yıllarda İngilizcesinden esinlenerek biyoendüstriyel ürünler diye genel başlığımı attığım bir konu var. Yaşamda artık petrole, doğal gaz ve kömüre bağlı her türlü yakıtın doğal kaynaklardan alternatiflerinin üretilmesi gündemdedir. Örneğin ABD'de hiçbir ulusal parkta bir makinada petrol kökenli bir yağlama yağı kullanamazsınız. Ürünler artık toprağa havaya ve suya karıştığında çevreyi minimum derecede kirletecek, çevre dostu teknolojilere dayandırılmalıdır. Dünya'yı gereğinden fazla kirlettik. Çevre dostu olmak, romantik bir deyim olmaktan çıkmıştır. İstanbul'da baharı görmedik, yazı da ne kadar sıcak yaşıyoruz. Artık küresel ısınma, iklim değişikliği-

Merve Çetinkaya'ya ödülü Cincinattı'da yapılan bir törenle verildi.

çalarından biridir, şarttır. Bunun biyodizelle karşılanması ayrı bir özellik oluyor. Kükürtdioksit emisyonu olmadan partikül yayımı olmadan, gürültü kirliliği az olarak kullanılabilir.

- Şimdi hamburgercilerden patates kızartıkları yanmış yağları mı toplayacağız?

- Ama bu işi yapan lisanslı firmalar var. Bunlar toplanıp yem sanayiine, sabun sanayiine gidiyor. Bunun kullanım seçeneklerinden birisi de biyodizel üretimidir. Avusturya bu olayı aştı. Evlerden bile atık bitkisel yağ topluyorlar. Düşünün pek çok ülkede bu musluğa dökülüyor.

leri inanılmaz sorun yaratmaktadır. İleride sınırı aşan kirlilikler söz konusu olacaktır. İnsanlar karbon vergisini de ödeyeceklerdir. Bugün AB'ye aday ülkeyiz. Yasalarımızın çoğunu değiştirdik, değiştirmekteyiz. 2005 yılında da motorla ilgili pek çok genelgeyi uygulamak zorunda kalacağız. Bunların içinde biyodizel ve biyoetanol kullanımı da olacak.

- **Baş mimarlarından olduğunuz, Beşinci Ulusal Temiz Enerji Sempozyumu'ndan söz edelim. Öncekinden ne gibi farkları vardı, önc çıkan temalar neydi, nasıl yorum getirebilirsiniz?**
- İstanbul Teknik Üniversitesi Te-

miz Enerji Vakfı ve Su Vakfı işbirliği ve organizasyonu ile yapılan 5. Ulusal Temiz Enerji Sempozyumu UTES 2004, ciddi bir katılım ile başarıldı. 305 delege katıldı. Özel sektörden ve kamu kurumlarından katılım vardı. Çok yankı buldu. Sempozyum Anadolu üniversiteleri, Ankara ve İstanbul üniversitelerinin bilim adamlarının geniş katılımıyla çok ciddi anlamda sosyal bir ortamda toplanmalarını sağladı. Kongrenin bilimsel başarısını iki cilt halinde kitap yayımlayarak Türkçe literatüre sunduk.

- **Kongrenin ana teması neydi?**
- Kongremizin ana teması hem pa-

nelde hem de kapanış oturumunda işlendi. Yeni yasal düzenlemeler öncesinde, temiz enerji uygulamaları ve önündeki engelleri ve önerileri gündeme getirdik. Açılış günü yapılan panelde özellikle rüzgarın, biyoyakıtların, hidrolik enerji ve güneş enerjisiyle ilgili temiz enerji girişimci ve uygulamacılarının önündeki engelleri açıkladık. İlgili bakanlıklardan üst düzey katılım oldu. Onlara bilgiler ilettik ve bunlara çözüm önerileri getirdik. Yani UTES 2004, Türkiye'deki gündemi yakaladı. Yıllardır bekleyen Temiz Enerji Yasası çalışmalarını öncesinde sektördeki zorlukların gündeme getirilmesini sağladı ve çözüm önerilerini ortaya koydu. Sempozyumumuzun en büyük sonucu olarak bunu söyleyebilirim. Sempozyum Bilim Kurulu'muz, delegelerimiz hep ilgili kamu kurumlarıyla iç içe olan kişiler. Zaten delegelerimizin içinde Elektrik İşleri Etüd İdaresi'nden, Türkiye Petrolleri'nden, ERDEMİR'den, İSDE-MİR'den, TPAO'dan, Tarım Bakanlığı'ndan, Enerji Bakanlığı'ndan, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'ndan yetkililer vardı. Bunlarla, konuşmaları iç içe yaptık. Sempozyum-

da biz akademik çevrelerin yanı sıra, özel sektör ve kamu alanıyla bir potada buluştuk. Bu tabii Türkiye'nin başarısı için önemli bir buluşma. Biz genç güce çok inanmaktayız. Sempozyumumuzu Kuleli Askeri Lisesi, Mimar Sinan ve Batı Fen Lisesi öğrencileri de izlediler, genç fikirleriyle, sorularıyla bizi desteklediler. Kuleli Askeri Lisesi öğrencileri komutanlarıyla geldiler. Bu da bir diğer orjinal özellikti. Sayın Başkan Prof. Dr. Zekai Şen hocamla genç kuvvetiyle ve güçlü bir bilim kurulu desteğinde çalışmaktayız. Sanıyorum başarılı olduk. Bütün bunlar, UTES 2006

için bizi daha çok teşvik etti. Yıllardır bekleyen Temiz Enerji Yasası çalışmalarını Öncesinde sektördeki zorlukların gündeme getirilmesi ve çözüm önerileri ortaya konması sempozyumumuzun en önemli başarısı oldu. Ben bu vesileyle Prof. Dr. Demir İnan ve Prof. Dr. Zekai Şen hocalarıma teşekkür ediyorum, sempozyumun bütün genç çalışanlarını kutluyorum. Sayın Prof. Dr. Nusret Yükseler hocama ve UTES organizasyonuna verdiğiniz nazik destek için de Kaynak Yayın Grubu'na teşekkür ediyorum.

- **Sempozyum sonrasında özel sektörün temiz enerjilere yaklaşımını nasıl değerlendiriyorsunuz?**

- Ben özel sektörün bu konudaki önder girişimcilerinin hepsinin birer Don Kişot olduğuna inanıyorum. Çok büyük zorluklarla karşılaşıyorlar. Örneğin rüzgar enerjisinden elektrik üretmek isteyen firmalar sempozyumumuzun en büyük destekçilerindendi. Demirer Holding her tür zorluğa karşın yıllardır, rüzgar elektriği ve ekipmanlarını üretmek için uğraşüyor. Ankara'da bütün yasal zorlukları, bürokratik engelleri aşmaya çalışıyorlar. Aynı şekilde güneş elektriği, jeotermal enerji ile uğraşanlar da zorluklar içinde. Türkiye'de maalesef Arupa ve ABD'de olduğu gibi girişimcilerin önü açılmıyor.

- **Ne tür engeller var önlerinde?**

- Temiz enerji girişimcileri doğruyu ve iyiyi anlatmak için sürekli Ankara'da uğraşmak zorundalar. Ankara'da bütün yasal çalışmalarını ve bürokratik engelleri aşmak zaman alıcı ve yorucu oluyor.

- **Türkiye neden bu tür konularda zaman kaybediyor?**

- Benim kafamın alması mümkün değil. 'Biz Türkiye'de rüzgar elektriği istemiyoruz, onu bunu istemiyoruz' diyemeyiz. Türkiye'nin bir çeşitliliğe ihtiyacı var. Türkiye'nin enerji profiline baktığımız zaman hem mevcut kaynakları temiz ve etkin kullanmamız gerekir hem de Allahın bize lutfettiği Anado-

lu'nun rüzgarını, suyunu ve güneşini uygun yerlerde uygun teknolojilerle kullanmamız lazım. Türkiye nesi varsa onu kullanmak zorundadır. Rüzgar enerjisinin satılmasında ciddi sorunlar var. Halbuki teşvik edilmesi lazım. Başka ülkelerde liyakat madalyalarıyla ödüllendirilecek işler burada engelleniyor. Örneğin Hollanda'da elektrik tüketicisi karar veriyor, hangi elektriği alsın diye. Pahalı ve yeşil elektriği almak için biraz fazla para veriyor.

- Geç kalmış sayılır mıyız?

- Türkiye'de tüketici bilinci yeni oluşmakta. Bu kapsamda hazırlanan Temiz Enerji Yasası konisyon-dan geçti, şu anda TBMM web sitesinde var. Girişimciler oldukça memnunar. Tabii herşeyin daha iyisi de olabilir.

Temiz Enerji Yasası ile önlerinin daha çok açılacağına ve hepimizin onları desteklemesi gerektiğine inanıyorum. Temiz enerji alanında iş adamı olmak cidden zor. Ellerini çok büyük bir taşın altına koymaktalar. Bunu da hiç unutmamalıyız: Rüzgar, güneş ve jeotermal elektriğin Türkiye'de pazarlanmasında ve

üreticilerin memnuniyetinde bir olumlu nokta yakalamak zorundayız. Unutmamamız lazım ki bu elektrikler bizim elektriğimiz. Yani Rus doğalgazından elde edilecek elektrik bir tarafa, bir adadaki rüzgardan elde edilecek enerji bir tarafa. Her zaman bizim olan ucuzdur ve desteklenmelidir. Elektrik piyasası da Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu kapsamında doğruyu ve güzeli bulmak için bir gayret içinde.

-Bu sempozyumun gelecek yıllarda uluslararası boyut kazanması düşünülüyor mu?

- Saygıdeğer bilim kurulu üyeleri-mizle bundan dört yıl önce bizim hedeflerimizden bir tanesi, adında İstanbul kelimesi olan bir uluslararası enerji sempozyumunu geleneksel hale getirmek idi. Sayın Prof. Dr. Zekai Şen hocamın başkanlığında böylesi bir konferansı hemen hemen son hale getirmek üzereyken savaş patladı. Savaş zamanının böyle bir ilk sempozyum için uygun olmadığı görüşüne varıldı. Bizim gönlümüzden geçen Boğaz'da bir mekanda hem Türkiye'nin tanıtımı için kullanabileceği-

miz hem de İstanbul'umuzun bir enerji odağı olduğunu vurgulayacak bir enerji kongresi yapmaktı.

- Aynı çalışma tekrar gündeme gelebilir mi?

- Bu konudaki çalışmalarımız mükemmel şekilde dosyalarımızda duruyor. Bölgedeki yaşam tekrar normale döndüğünde gündeme getirilecek. Uluslararası kongrelerde yabancı delegelerin Türk delegelerden fazla olmasını arzu ederiz. Biz de böyle bir hedefle hareket ettik. Çünkü malumunuz Zekai hocam dünyadaki en büyük enerji çalışanlarından ve su bilimcilerinden bir tanesi. Çok saygın bir çevreye sahip. Ben de elimden gelen gayreti sarfediyorum.

Türkiye'de çok saygın enerji bilim adamlarına sahibiz. Enerji alanında, onların da geniş çevreleri var ve Türkiye'de, kesinlikle dünyadaki eğilimlerin gerisinde değil önünde birçok akademik çalışma yapılabiliyor.

Bu güçleri biraraya getirebilirsek uluslararası bir kongre yapmamıza hiç bir engelimiz yok. Uygun zamanı bekliyoruz. Çalışmalarımızı güncelleştireceğiz. ●

